

Samarqand davlat universitetning Kattaqo'rg'on filiali Pedagogika va tillarni o'qitish fakulteti 1-bosqich O'zbek tili va adabiyoti yo'nalishi talabalariga 2-semestr uchun « Ifodali o'qish va nutq madaniyati » fanidan yakuniy nazorat savollari
Imtihon shakli: yozma, og'zaki

№	Mavzu	1-QISM “OSON SAVOLLAR” deb nomalanadi va semestrda o'qitilishi rejalashtirilgan mavzularning kirish qismidan asosan nazariy savollardan iborat bo'ladi (tayanch iborasi bo'ladi).	2-QISM “ODDIY SAVOLLAR” deb nomalanadi va semestrda o'qitilishi rejalashtirilgan mavzularning 1- rejasidan asosan mulohazaviy savollardan iborat bo'ladi (tayanch iborasi bo'ladi).	3-QISM “MURAKKAB SAVOLLAR” deb nomalanadi va semestrda o'qitilishi rejalashtirilgan mavzularning 2-rejasidan asosan qoidalar, teoremlar, kabi savollardan iborat bo'ladi (tayanch iborasi bo'lmaydi).	4-QISM qism “MURAKKAB SAVOLLAR 2” deb nomalanadi va semestrda o'qitilishi rejalashtirilgan mavzularning 3- rejasidan asosan tendensiyalar, paradigmalar, konsepsiyalar kabi savollardan iborat bo'ladi (tayanch iborasi bo'lmaydi).	5-qism “QIYIN SAVOLLAR” deb nomalanadi va semestrda o'qitilishi rejalashtirilgan mavzularning xulosa yani yakuniy qismidan asosan talabani mustaqil fikrlashga, mavzuni to'liq anglashga yo'naltiradigan savollardan iborat bo'ladi (tayanch iborasi bo'lmaydi).
1	Kirish. «Ifodali o'qish va nutq madaniyati» fanining maqsad va vazifalari	1. Nutq madaniyati tushunchasi haqida ma'lumot bering va Ojegov.S.I Skvorsov.L.I kabi olimlarning fikrini keltiring (nutq, madaniyat, me'yor)	1. O'zbek nutqidagi kamchiliklar va ularni tuzatish yo'llari haqida o'z munosabatingizni bildiring (mukammallik, muammolar bilan	1. Nutqiy savodxonlik o'lchovlari haqida fikrlaringizni bayon qiling.	1. Til madaniyati, nutq madaniyati-so'zlashuv madaniyati tushunchalarini bir-biridan farqlang.	1. Alisher Navoiyning “Meni men istagan o'z suhbatig'a arjumand etmas” g'azalini ifodali yoddan ayting.

			shug`ullanish, til tarbiyasi)			
2	Sharqda – qadimgi Sharq va O`rta Osiyoda notiqlik san`ati	2. Misrda notiqlik san`ati haqida fikrlaringizni bayon qiling (Piramida matnlari, “Nasihatlar”)	2. Qadimgi turklarda notiqlik san`ati haqida fikrlaringizni bayon qiling (Marsel Bakirov, “Bahor va kuz”)	2. Alisher Navoiyning voizlik haqidagi fikrlarini ayting va misollar keltiring.	2. Mavlono Voiz Koshifiyning nutq odobi va notiqlik san`ati haqidagi qarashlari haqida ma`lumot bering	2. Alisher Navoiyning “Ey, mug`anniy, yor bazmida navo soz aylasang” g`azalini ifodali yoddan ayting.
3	Sharqda – qadimgi Sharq va O`rta Osiyoda notiqlik san`ati	3. Xitoyda notiqlik san`ati haqida fikrlaringizni bayon qiling (Xoy Shi, Konfutsiy)	3. Hindistonda notiqlik san`ati haqida fikrlaringizni bayon qiling (Vedalar, Kautilya)	3. O`rta Osiyoda notiqlik haqida batafsil ma`lumotlar bering	3. “Qobusnoma”da nutq va notiqlik fazilatlar haqida qanday ma`lumotlar keltirilgan. Misollar keltiring	3. Boburning “Jonimdin o`zga yori vafodor topmadim” g`azalini ifodali yoddan ayting.
4	Adabiy til me`yorlari va nutq madaniyati	4. Me`yor tushunchasi haqida ma`lumot bering. (me`yor, me`yoriy ko`rinishlar, imlo)	4. Adabiy tilning me`yoriyligi haqida fikrlaringizni bayon qiling. (umummajburiylik, uslubiy tarmoqlanganlik, tanlash imkoniyati)	4. Davlat siyosatining til me`yoriga ta`siri haqida ma`lumot bering. Misollar bilan izohlang	4. Adabiy me`yor va badiiy adabiyot haqida fikr bildiring. Misollar keltiring	4. Boburning “Sening ishqingda, ey nomehribon, bexonumon bo`ldim” g`azalini ifodali yoddan ayting.
5	Adabiy til me`yorlari va nutq madaniyati	5. Adabiy me`yor nima? Uning qanday ko`rinishlarini bilasiz? (imlo, urg`u, talaffuz)	5. Til me`yori va yozuv haqida fikrlaringizni bayon qiling. (so`zlarning bog`lanish qonuniyatlari, umumiy, xususiy, adabiy til)	5. Umumiy me`yorlar qamrovi haqida gapirib bering	5. Uslubiy va xususiy me`yorlar haqida fikrlaringizni bayon qiling.	5. Lutfiyning “Meni shaydo qiladurg`on bu ko`nguldur, bu ko`ngul,” gazalini ifodali yoddan ayting.
6	Notiqlik san`ati - ritorika tarixidan. G`arbda – antik dunyo va O`rta asrlarda notiqlik san`ati.	6. Ritorika tushunchasi, ritorikaning predmeti, maqsad va vazifalari haqida fikrlaringizni bayon qiling (ritorika, jonli so`z san`ati, ta`sir o`tkazish)	6. G.Z.Apresyanning “Notiqlik san`ati” kitobidagi notiqlikning 6 (olti) turini ayting va misollar bilan izohlab bering.	6. Notiqlik san`atining ilk manbalari haqida ma`lumot bering.	6. Notiqlik san`ati tarixi haqida fikrlaringizni bayon qiling.	6. Lutfiyning “Sensan sevarim, xoh inon, xoh inonma” gazalini ifodali yoddan ayting.

7	Notiqlik san'ati - ritorika tarixidan. G'arbda – antik dunyo va O'rta asrlarda notiqlik san'ati.	7. Qadimgi yunon-rim va Qadimgi Afina (yunon) notiqligi haqida fikrlaringizni bayon qiling (Protagor, Prodik, Korak, Perikl, Kleon, Demosfen, ritorika, ritor, sofistlik)	7. Qadimgi rim notiqligi haqida ma'lumot bering (Mark Katon, Antoniy, Sitseron)	7. O'rta asrlarda notiqlik haqida fikrlaringizni bayon qiling.	7. Aristotelning "Ritorika" asari haqida fikrlaringizni bayon qiling	7. Usmon Azimning "Grafika" she'rini ifodali yoddan ayting.
8	Adabiy til me'yorlari va nutq madaniyati	8. Fonetik me'yor. Imlo va talaffuz me'yorlari haqida ma'lumot bering (me'yor, talaffuz me'yor, imlo me'yor)	8. Leksik me'yor haqida ma'lumot bering. Fikrlaringizni misollar yordamida asoslang (me'yor, leksik, imlo)	8. Morfologik me'yor haqida ma'lumot bering. Fikrlaringizni misollar yordamida asoslang	8. Sintaktik me'yor haqida ma'lumot bering. Fikrlaringizni misollar yordamida asoslang	8. Usmon Azimning "To'rtburchak dunyoni devorga osdim" she'rini ifodali yoddan ayting.
9	Adabiy til me'yorlari va nutq madaniyati	9. O'zbek tilida so'z tartibining me'yorga aloqasini izohlang (me'yor, so'z tartibi)	9. Uslubiy me'yor haqida ma'lumot bering. Fikrlaringizni misollar yordamida asoslang (me'yor, uslubiy me'yor, nutq uslublari)	9. Morfologik me'yor (Olmosh va fe'l so'z turkumi doirasida) haqida ma'lumot bering. Fikrlaringizni misollar yordamida asoslang	9. Morfologik me'yor (Ot va ravish so'z turkumi doirasida) haqida ma'lumot bering. Fikrlaringizni misollar yordamida asoslang	9. Usmon Azimning "Baxt haqida ballada-1" she'rini ifodali yoddan ayting.
10	Nutqning kommunikativ sifatlari	10. Kommunikatsiya va kommunikativlik tushunchalari haqida ma'lumot bering. (adresant, adresat, kommunikativlik, kommunikatsiya)	10. Nutqiy kommunikatsiya haqida fikrlaringizni bayon qiling. (me'yoriy, kommunikativ, axloqiy)	10. Nutqning milliylik xarakteri haqida fikrlaringizni bayon qiling. Misollar keltiring.	10. Muloqotning kompozitsion bosqichlari haqida ma'lumot bering.	10. Usmon Azimning "Baxt haqida ballada-2" she'rini ifodali yoddan ayting.
11	Adabiy til me'yorlari va nutq madaniyati	11. Nutq haqidagi ta'limotning mohiyati haqida ma'lumot bering (namunaviy nutq, to'g'rilik, aniqlik)	11. Nutqning aniqligi haqida ma'lumot bering (nutq, me'yor, aniqlik, leksika)	11. Nutqning to'g'riligi haqida fikrlaringizni bayon qiling. V.G.Kostamarovning fikrlarini izohlang	11. Nutqning mantiqiyliги haqida fikrlaringizni bayon qiling.	11. Usmon Azimning "Shoir nima qiladi" she'rini ifodali yoddan ayting.
12	Adabiy til me'yorlari va nutq madaniyati	12. Nutqning tozaligi haqida fikrlaringizni bayon qiling. (me'yor,	12. Nutqning ta'sirchanligi haqida ma'lumot bering	12. Ortologiya qanday ta'limot, shu haqida fikrlaringizni bayon qiling.	12. O'zbek tilining tozalik darajasini izohlang.	12. Usmon Azimning "Daryoday ozod oqqin" she'rini

		tozalik, varvarizm, sheva)	(to`g`rilik, aniqlik, tozalik)			ifodali yoddan ayting.
13	Nutq texnikasi va kinesika	13. Nutq texnikasi tushunchasi haqida ma`lumot bering (nutq, texnika, lingvistika)	13. Nutq texnikasining ko`rinishlari haqida fikrlaringizni bayon qiling. (me`yor, nutq texnikasi turlari, nutq apparati, artikulyatsion tizim)	13. Nutq texnikasining to`rt asosiy bo`limlaridan biri hisoblangan diksiya haqida fikrlaringizni bayon qiling	13. Noverbal vositalar deganda nimani tushunasiz?	13. “Mahbub ul-qulub” asarining “Nasihat ahli va voizlar zikrida” deb nomlangan 24-faslida voizlik haqida qanday fikrlar aytilgan?
14	Nutq texnikasi va kinesika	14. Nutq texnikasining to`rt asosiy bo`limlaridan biri hisoblangan orfoepiya haqida fikrlaringizni bayon qiling (me`yor, talaffuz, urg`u)	14. Nutq texnikasining to`rt asosiy bo`limlaridan biri hisoblangan nafas va ovoz haqida fikrlaringizni bayon qiling (ovoz, nafas, jonli so`z)	14. Kinesika va uning turlari haqida fikrlaringizni bayon qiling.	14. Nutq texnikasi bilan shug`ullanishda nimalarga e`tibor qaratish zarur?	14. “Mahbub ul-qulub” asarining “Yatim va laimlar zikrida” deb nomlangan 32-faslida qanday fikrlar aytilgan
15	Nutq shakllari va turlari	15. Yozma nutqning xususiyatlari haqida fikrlaringizni bayon qiling (nutq, nutqiy faoliyat, yozma nutq)	15. Og`zaki nutqning xususiyatlari haqida fikrlaringizni bayon qiling (nutq, nutqiy faoliyat, og`zaki nutq)	15. H.Jamolxonovning og`zaki nutqning xususiyatlari haqidagi fikrlarini ayting	15. Og`zaki nutq mahorati haqida fikrlaringizni bayon qiling	15. Alisher Navoiyning “Hayrat ul-abror” dostonining uchinchi maqolati haqida fikrlaringizni bayon qiling
16	Nutq shakllari va turlari	16. Og`zaki nutq yozma nutqdan qaysi jihatlari bilan ajralib turadi? (nutq, nutqiy faoliyat, yozma nutq, og`zaki nutq)	16. Tabrik nutqi haqida fikrlaringizni bayon qiling (nutq, nutqiy faoliyat, notiqlik)	16. Tanqidiy nutq haqida fikrlaringizni bayon qiling	16. Tashviqiy nutq haqida fikrlaringizni bayon qiling	16. Alisher Navoiyning “Hayrat ul-abror” dostonining o`n birinchi maqolati haqida fikrlaringizni bayon qiling
17	O`zbek tili stilistikasi va nutq madaniyati	17. Vazifaviy uslublar deganda nimani tushunasiz? (uslubshunoslik, soha, vaziyat)	17. Ilmiy uslubning xos bo`lgan to`rt asosiy xususiyatlar haqida ma`lumot bering	17. Publitsistik uslub va uning bugungi kundagi rivoji haqida fikrlaringizni bayon qiling	17. So`zlashuv uslubi va uning leksikasidagi ikki asosiy qatlam haqida fikrlaringizni bayon qiling	17. Alisher Navoiyning “Hayrat ul-abror” dostonining o`n yettinchi maqolati

			(uslubshunoslik, aniqlik, obyektivlik...)			haqida fikrlaringizni bayon qiling
18	O'zbek tili stilistikasi va nutq madaniyati	18. Nutq madaniyatining vazifaviy uslublarga ta'siri haqida fikrlaringizni bayon qiling (uslubshunoslik, nutqni tashkil qiluvchi qonuniyatlar)	18. O'zbek tilining rasmiy uslubi va unga xos xususiyatlar haqida ma'lumot bering (uslubshunoslik, qolip, me'yor)	18. Aniqlik, to'g'rilik, obyektivlik, mantiqiylik, qoliplilik singari xususiyatlar vazifaviy uslublarda qay tarzda namoyon bo'ladi?	18. Badiiy uslubning boshqa vazifaviy uslublardan farq qiluvchi jihatlarini tushuntirib bering.	18. Kaykovusning "Qobusnoma" asari 39 bob, "Dabirlik va kotiblik zikrida" haqida fikrlaringizni bayon qiling
19	Tilning tasviriy vositalari	19. Tasviriy ifoda va ifoda tasvir vositalari tushunchalari haqida ma'lumot bering (tasviriy vosita, fonetik, leksik-frazeologik)	19. Troplar-ma'naviy san'atlar haqida fikrlaringizni bayon qiling. (trop, metonimiya, sifatlash)	19. Ritorik so'roq va ritorik undov, takror, anafora, rifmalar matnda nimaga xizmat qiladi?	19. Mublag'a, litota, allegoriya, simvol va jonlantirish qanday vositalar hisoblanadi?	19. Kaykovusning "Qobusnoma" asari 27 bob, "Farzand parvarish qilmoq zikrida" haqida fikrlaringizni bayon qiling
20	Tilning tasviriy vositalari	20. Metonimiya va sinekdoxa hodisalarini tushuntirib bering. (metonimiya, sinekdoxa, qayta nomlash)	20. Stilistik figura nima? (lafziy san'atlar, antiteza, oksyumoron va boshqalar)	20. Perifraz, ironiya, antifraza, sarkazm haqida fikrlaringizni bayon qiling.	20. Antiteza, oksyumoron, asyndeton, hodisalari badiiy nutqda qanday vazifalarni bajaradi?	20. Kaykovusning "Qobusnoma" asari 27 bob, "Farzand parvarish qilmoq zikrida" haqida fikrlaringizni bayon qiling
21	Tilning tasviriy vositalari	21. Doimiy epitetlar va bezak epitetlar haqida fikrlaringizni bayon qiling (epitet, xalq og'zaki ijodi)	21. Epitet nima? U haqida Faylasuf Kvintilianning fikrlarini ayting. (epitet, boyituvchi vosita, bezovchi vosita)	21. Ellips va jim qolish, alliteratsiya, parallelizm matnda nimaga xizmat qiladi?	21. Polisenditon, gradatsiya, diateza, paronomoziya hodisalari badiiy nutqda qanday vazifalarni bajaradi?	21. Abu Nasr Farobiyning "Fozil odamlar shahri" asarida "Inson nafs bo'laklari va uning quvvatlari haqida so'z" haqida fikrlaringizni bayon qiling
22	Pedagogning nutqiy madaniyati. Istiqloq va o'zbek nutqi madaniyati.	22. Axloq, kasb axloqi, pedagogik axloq tushunchalari haqida fikrlaringizni bayon	22. Pedagogik muloqot tushunchasi haqida fikrlaringizni bayon qiling. (muloqot,	22. S.Xo'janazarova va M.Oripovalarning "O'qituvchilarda muloqot madaniyatini shakllantirishda	22. A.Xoliqovning "Pedagogik mahorat" o'quv qo'llanmasida pedagogik muloqotga tegishli qanday	22. Abu Nasr Farobiyning "Fozil odamlar shahri" asarida "Jaholatdagi va adashgan

		qiling.(axloq, kasb axloqi, pedagogik axloq)	pedagogik muloqot, fikriy aniqlik)	zamonaviy texnologiyalardan foydalanishning zamonaviy asoslari” maqolasida pedagogik muloqotga tegishli qanday ma`lumotlar keltirilgan?	ma`lumotlar keltirilgan?	shaharlar ahllarining fikrlash usullari haqida so`z” haqida fikrlaringizni bayon qiling
23	Pedagogning nutqiy madaniyati. Istiqlol va o`zbek nutqi madaniyati.	23. Pedagog muloqotida nutq madaniyati va notiqlik san`atining tutgan o`rni haqida fikrlaringizni bayon qiling. (muloqot, pedagogik muloqot, fikriy aniqlik, notiqlik, savodxonlik)	23. M.Hamdamonovning “Pedagogning kasbiy rivojlanishi pog`onalari. O`qituvchining pedagogik mahorati va kompetentligi” maqolasida qanday fikrlar keltirilgan? (pedagogic mahorat, bilim, ko`nikma, malaka)	23. 2019-yil 21-oktabr O`zbek tiliga davlat tili maqomi berilganligining 30 yilligida Prezidentimiz Sh.M.Mirziyoyevning fikrlarini ayting, va ushbu fikrlarga o`z munosabatingizni bildiring	23. Prof. N.Mahmudov nutq rasoligi uchun o`qituvchi qanday omillarga etibor qaratishi lozimligini aytgan?	23. Alisher Navoiyning “Meni men istagan o`z suhbatig`a arjumand etmas” g`azalini ifodali yoddan ayting.
24	Pedagogning nutqiy madaniyati. Istiqlol va o`zbek nutqi madaniyati.	24. Mamlakatimizda mustaqillik arafasi va mustaqillikning ilk davridagi til siyosati haqida fikrlaringizni bayon qiling. (til siyosati, davlat tili)	24. Globallashuv va til siyosatining ayrim masalalari haqida fikrlaringizni bayon qiling. (globallashuv, tillarning yiriklashuvi, tillarning yo`qolish xavfi)	24. Birinchi Prezidentimiz I.A.Karimovning O`zbek tili haqida fikrlarini ayting va ushbu fikrlarga o`z munosabatingizni bildiring	24. Yangilanayotgan O`zbekiston sharoitida til siyosati haqida fikrlaringizni bayon qiling.	24. Alisher Navoiyning “Ey, mug`anniy, yor bazmida navo soz aylasang” g`azalini ifodali yoddan ayting.
25	Badiiy o`qish vositalari.	25. Badiiy o`qish vositalari: Mimika va imo-ishora haqida fikrlaringizni bayon qiling (badiiy o`qish, me`yor, talaffuz, imo-ishora)	25. Urg`u va pauzaning badiiy o`qishdagi o`rni haqida ma`lumot bering (urg`u, me`yor, ma`no farqlash, pauza, pauza turlari)	25. Ovoz va undan foydalanish vositalari, intonatsiya	25. Temp va diktsiya haqida fikrlaringizni bayon qiling	25. Boburning “Jonimdin o`zga yori vafodor topmadim” g`azalini ifodali yoddan ayting.
26	Barmoq va erkin she`r tizimidagi	26. Barmoq she`r tizimidagi matnlarni badiiy o`qishga	26. Erkin she`r tizimidagi matnlarni badiiy o`qishga	26. Barmoq she`r tizimidagi matnlarga xos bo`lgan xususiyatlar	26. Erkin she`r tizimidagi matnlarga xos bo`lgan	26. Boburning “Sening ishqingda, ey nomehribon,

	matnlarni badiiy o'qish.	tayyorlash haqida fikrlaringizni bayon qiling. (she'riy vaznlar, barmoq vazn, turoq)	tayyorlash haqida ma'lumot bering (she'riy vaznlar, erkin vazn)	haqida fikrlaringizni bayon qiling.	xususiyyatlar haqida fikrlaringizni bayon qiling.	bexonumon bo'ldim" g'azalini ifodali yoddan ayting.
27	Aruz she'r tizimidagi matnlarni badiiy o'qish.	27. Aruz she'r tizimidagi matnlarni badiiy o'qishga tayyorlash haqida fikrlaringizni bayon qiling. (she'riy vaznlar, aruz vazni, hijo)	27. Aruz she'r tizimidagi matnlarga xos bo'lgan xususiyyatlar haqida fikrlaringizni bayon qiling.	27. Aruz atamasining kelib chiqishi haqidagi ma'lumotlarni ayting.	27. O'zbek adabiyotida aruz vazni va uning o'rganilishi haqida ma'lumot bering. Olimlarning ilmiy ishlariga misollar keltiring.	27. Lutfiyning "Meni shaydo qiladurg'on bu ko'nguldur, bu ko'ngul," gazalini ifodali yoddan ayting.
28	Nasriy va dramatik asarlarni ifodali o'qishga tayyorlash	28. Dramatik asarlarni badiiy o'qishga tayyorlash haqida ma'lumot bering (adabiy tur, dramatikka, sahnaviylik)	28. Nasriy matnlarni badiiy o'qishga tayyorlash haqida fikrlaringizni bayon qiling. (adabiy tur, hikoya, qissa, roman, emotsionallik)	28. Dramatik asarlarga xos bo'lgan xususiyyatlar haqida fikrlaringizni bayon qiling.	28. Nasriy matnlarga xos bo'lgan xususiyyatlar haqida fikrlaringizni bayon qiling.	28. Lutfiyning "Sensan sevarim, xoh inon, xoh inonma" gazalini ifodali yoddan ayting.
29	Adabiy til me'yorlari va nutq madaniyati	29. Dialektizmlar va varvarizmlar haqida ma'lumot bering. Misollar keltiring (sheva, dialekt, kelgindi so'zlar)	29. Nutqning ta'sirchanligi haqida ma'lumot bering. Misollar keltiring (komunikativlik, ta'sirchanlik)	29. Badiiy adabiyotda Abdulla Qahhor detallari haqida ma'lumot bering. Misollar keltiring.	29. Leksik me'yorlar haqida ma'lumot bering. Misollar keltiring.	29. Usmon Azimning "Grafika" she'rini ifodali yoddan ayting.
30	Adabiy til me'yorlari va nutq madaniyati	30. Kanselyarizm deb ataladigan rasmiy-idoraviy uslubga xos bo'lgan so'zlar haqida ma'lumot bering. Misollar keltiring (uslubiyat, rasmiy uslub, kanselyarizm)	30. Nutq texnikasi ko'rinishlari haqida ma'lumot bering. Misollar keltiring (nutq, texnika, lingvistika)	30. A.Navoiyning nutq odobi haqidagi qarashlari haqida ma'lumot bering.	30. Morfologik me'yor haqida ma'lumot bering. Misollar keltiring.	30. Usmon Azimning "To'rtburchak dunyoni devorga osdim" she'rini ifodali yoddan ayting.